

**UCHWAŁA NR XIII/101/2019
RADY MIEJSKIEJ W KONIECPOLU**

z dnia 5 września 2019 r.

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej w Gminie Koniecpol na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 504 z późn. zm.), i art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. nr 1508 z późn. zm.)

Rada Miejska w Koniecpolu uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program aktywności lokalnej w Gminie Koniecpol na lata 2019-2021 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Koniecpol.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Koniecpolu

Aneta Chruszcz

Program Aktywności Lokalnej w Gminie Koniecpol na lata 2019-2021

Definicja Programu Aktywności Lokalnej.

W celu realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej oraz w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności lokalnej, ośrodek pomocy społecznej, inna jednostka organizacyjna samorządu terytorialnego lub organizacja pozarządowa może zainicjować partnerstwo lokalne, w celu realizacji programów aktywności lokalnej.

Program aktywności lokalnej to zaplanowane działania i przedsięwzięcia na rzecz rozwiązywania problemów lokalnych oraz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej, realizowanych na zasadach partnerskich z instytucjami i organizacjami funkcjonującymi w środowisku lokalnym.

Program Aktywności Lokalnej (zwany dalej PAL) zakłada wspólne działania lokalnych podmiotów na rzecz uaktywnienia i pobudzenia potencjału grup oraz społeczności lokalnych, a także włączanie ich w życie społeczne. Przedsięwzięcia w tym zakresie ukierunkowane są na organizowanie społeczności lokalnych poprzez edukację społeczną, inicjowanie grup samopomocowych, zachęcanie mieszkańców do udziału w lokalnych inicjatywach, promowanie działań wolontarystycznych, udostępnianie informacji o dostępnych usługach, budowanie pozytywnych związków między członkami społeczności.

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska lub członków danej społeczności. Oznacza to, że w ramach programu można prowadzić działania aktywizacyjne adresowane do ludzi mieszkających na pewnej przestrzeni: dzielnicy, osiedlu, ulicy. Może to też być np. środowisko grupy zawodowej czy grupy społecznej.

Głównym celem Programu Aktywności Lokalnej jest praca z grupami znajdującymi się w niekorzystnym położeniu – wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi tym zjawiskiem.

Celem Programu jest także kształtowanie więzi społecznych na danym terenie oraz kapitału społecznego. Program Aktywności Lokalnej wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych i grup społecznych oraz wyznacza kierunki działań mających na celu poprawę sytuacji w tym zakresie i określa mechanizmy wzmacniające efektywność zmian.

Budowa zintegrowanego społeczeństwa pozwoli, aby każda osoba, bądź rodzina mogła realizować

swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach mogła uzyskać pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji.

Ponadto PAL pozwala na realizację zadań, które nakłada na ośrodki pomocy społecznej ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (art. 3 pkt 2), która mówi: „Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust.1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem”

Wstęp

Program aktywności lokalnej jest narzędziem rozwoju form aktywnej integracji, służącym aktywizacji społecznej i rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej poprzez prowadzenie działań aktywizacyjnych adresowanych do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną.

W ramach programu aktywności lokalnej przewiduje się zastosowanie środowiskowej pracy socjalnej, instrumentów aktywnej integracji, działań o charakterze środowiskowym.

W realizacji programów aktywności lokalnej stosuje się zestaw instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, mających doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanych przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Wyróżnia się instrumenty aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Zakończenie udziału w programie aktywności lokalnej powinno przyczynić się, dla odbiorców tych działań, do wzrostu ich kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych umożliwiających im powrót do życia społecznego, w tym aktywizację zawodową i powrót na rynek pracy.

Program Aktywności Lokalnej (PAL) to szereg działań realizowanych na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Działania te mają na celu udzielenie wsparcia ukierunkowanego na zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Uzasadnieniem potrzeby realizacji dodatkowych działań w ramach projektu jest wciąż niska aktywność społeczna mieszkańców Gminy Koniecpol, co powoduje zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym. Istnieje konieczność zwiększenia poziomu aktywności społecznej i tworzenia lokalnych więzi.

Głównym problemem, który pogłębia brak aktywności społecznej zagrożonych wykluczeniem mieszkańców gminy, a do rozwiązania których, przyczynią się dodatkowe działania, to przede wszystkim niskie umiejętności interpersonalne i społeczne, brak wiary we własne siły i motywacji do działania oraz ograniczone zdolności adaptacyjne, u których podstaw leży bezrobocie.

W związku z tym Gmina Koniecpol zaplanowała działania zmierzające do wzrostu aktywności społecznej wśród uczestników i uczestniczek projektu w ramach przyznanych środków finansowych. Działania te polegać będą na wdrożeniu programu aktywności lokalnej na terenach rewitalizowanych gminy Koniecpol, na bazie którego będzie mogła rozwinąć się zorganizowana społeczność lokalna. Działania będą skoncentrowane na terenach objętych rewitalizacją w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Koniecpol na lata 2017-2023. Beneficjent dysponuje

odpowiednimi zasobami lokalowymi; między innymi jest to zrewitalizowany obiekt – budynku nowego Centrum Społeczno -Kulturalnego – z wykorzystaniem infrastruktury dostosowanej do użytkowania przez osoby niepełnosprawne.

Realizacja Programu Aktywności Lokalnej pozwoli na rozszerzenie oferty pomocy społecznej mieszkańcom w Gminie Koniecpol i rozpropagowanie informacji na ten temat. Wpłynie również na stworzenie pozytywnego wizerunku Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dzięki czemu nie będzie postrzegany wyłącznie jako instytucja zaspokajająca materialne potrzeby wąskiej grupy indywidualnych klientów, lecz również jako jednostka inicjująca działania nastawione na zaspokojenie wszelkich potrzeb środowiska lokalnego. Przy wykorzystaniu istniejących sił i zasobów stanie się centrum współpracy i partnerstwa nastawionym na rozwiązywanie autentycznych problemów społecznych.

Program Aktywności Lokalnej wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnej i grup społecznych oraz wyznacza kierunki działań, mających na celu poprawę sytuacji w tym zakresie. Program ten określa również kierunki działań w zakresie Aktywizacji Lokalnej mieszkańców, mające na celu wzmocnienie podmiotowości obywateli, jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych, takich jak m.in.:

- LSR Jurajska Ryba
- Strategia Europa 2020
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
- Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 w zakresie obszaru strategicznego II”Konkurencyjna gospodarka.
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ Śląskie 2020+”
- Ustawa o pomocy społecznej

W dokumentach tych zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu kraju, a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz instytucji i organizacji działających w ramach i na rzecz społeczności.

Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego (wyłączenia z życia społecznego) poszczególnych osób i grup społecznych. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące w naszym kraju, ponieważ ze względu na sytuację społeczno-ekonomiczną zagraża wielu osobom i grupom, w tym m.in.: osobom długotrwale bezrobotnym, niepełnosprawnym, rodzinom niezaradnym życiowo, rodzinom dysfunkcyjnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, osobom bezdomnym, uzależnionym, opuszczającym zakłady karne i placówki penitencjarne, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, dzieciom i młodzieży wychowujących się w zastępczych formach opieki.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu zgodnie z w/w dokumentami powinny być ukierunkowane na:

- ograniczenie obszarów skrajnego ubóstwa
- rozbudowanie świadczeń wspierających aktywność
- promocję działań prospołecznych
- wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej

mieszkańców, w szczególności klientów pomocy społecznej

- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich
- upowszechnianie kształcenia ustawicznego
- zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów
- wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego, a w szczególności z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności. Nakłada nacisk na aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych. Natomiast zadaniem sił zewnętrznych (władz samorządowych) jest wspieranie i wzmacnianie tego potencjału oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi.

Program Aktywności Lokalnej w Gminie Koniecpol jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektu „Aktywni -Samodzielni – Kreatywni w gminie Koniecpol”, którego wnioskodawcą jest gmina Koniecpol w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 dla osi priorytetowej IX .Włączenie społeczne, Działanie 9.1. Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.2 Wzmocnienie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych - RIT

Jednym z narzędzi, które mogą być wykorzystane do realizacji projektu są programy aktywności lokalnej wzorowane na modelu centrum aktywności lokalnej. Model ten zakłada określony sposób działania mający na celu aktywizowanie społeczności lokalnych, poprzez budowanie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz uruchomienie na nowo zbiorowych strategii pomagania ludziom w pomaganiu sobie samym.

II. Cel główny i cele szczegółowe

Pracownicy socjalni są diagnostami, profilaktykami lokalnych problemów społecznych. Są też animatorami środowiskowych i samopomocowych przedsięwzięć na rzecz ich rozwiązania, powinni więc poszukiwać najbardziej skutecznych sposobów, które prowadzą do osiągnięcia celu. Jedną z możliwości jest realizacja programu aktywności lokalnej. Jest to jedna z metod pracy socjalnej – zwana też metodą środowiskową. Zasadniczym celem organizowania środowiska jest wspomaganie rozwoju. Celem samym w sobie jest tworzenie wspólnoty, które oznacza przełamywanie izolacji i osamotnienia, budowanie więzi emocjonalnych i międzyludzkich.

1. Cel główny

Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności zamieszkującej teren Gminy Koniecpol, poprzez działania aktywnej integracji o charakterze społecznym i zawodowym.

2. Cele szczegółowe:

1. Budowa więzi społecznych
2. Pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców terenów zrewitalizowanych
3. Pobudzenie umiejętności wykorzystania własnych zasobów przez mieszkańców w/w terenów
4. Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego
5. Zwiększenie motywacji do działania i wiary we własne siły
6. Zwiększenie dostępu i uczestnictwa w działaniach o charakterze integracyjnym, aktywizującym, informacyjnym oraz edukacyjnym osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

7. Wsparcie i promowanie postaw prospołecznych
8. Podniesienie kompetencji życiowych oraz umiejętności społecznych mieszkańców Gminy Konięcpol

III. Zasoby niezbędne do uzyskania założonych celów.

- Instrumenty aktywnej integracji – szereg instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej.
- Środowiskowa praca socjalna – działania realizowane przez pracowników socjalnych, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.
- Działania o charakterze środowiskowym – inicjatywy integrujące, obejmujące między innymi badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

IV. Metody przewidywane do zastosowania w ramach programu aktywności lokalnej.

Wdrożenie programu aktywności lokalnej polegać będzie na spotkaniach odbywających się w formie tematycznych bloków.

W ramach działań planuje się m.in.:

1. Spotkania integracyjne społeczności lokalnej, w tym :

- Festyn dla mieszkańców Gminy Konięcpol.
- Olimpiada sport. - integracyjna.
- Event dot. pierwszej pomocy i ratownictwa medycznego.

2. Zajęcia warsztatowe dla społeczności lokalnej w tym :

- Warsztaty teatralne.
- Warsztaty umiejętności wychowawczych.
- Warsztaty profilaktyki oraz wyjścia z uzależnień.

Udział w tego typu działaniach powinien pomóc uczestnikom w zdobyciu przydatnej wiedzy i nabyciu umiejętności z zakresu prawidłowego pełnienia ról społecznych oraz poprawy funkcjonowania w środowisku zarówno lokalnym jak i zewnętrznym.

3. Zajęcia treningowe i szkoleniowe dedykowane umiejętnościom społecznym i

integracyjnym

- Trening będzie miał na celu nauczenie, każdego uczestnika poniżej / przykładowy zakres /
  - jak zdobyć umiejętności mówienia w sposób przyciągający uwagę i robienie dobrego wrażenia na odbiorcach,
  - jak się zaprezentować, sprawić dobre wrażenie na odbiorcach,
  - jak skutecznie argumentować i przekonywać innych do własnego zdania,
  - jak dopasować przebieg swojego wystąpienia do potrzeb audytorium.
- Trening motywacji.
- Trening radzenia sobie ze stresem.
- Warsztaty w obszarze wolontariatu

Głównym celem niniejszego działania będzie upowszechnianie i promowanie idei wolontariatu, a tym samym przyczynianie się do aktywizacji społecznej osób chcących bezinteresownie pomagać oraz podniesienie świadomości społecznej na temat problemów lokalnych i wsparcie społeczne osób potrzebujących. Poprzez niniejsze działania społeczność Koniecpola będzie bardziej świadoma obecności atrakcyjnej społecznie grupy mieszkańców miasta, którzy dzięki swoim kompetencjom i pozytywnemu nastawieniu do ludzi i życia wpłyną na zmianę postrzegania pracy. Część mieszkańców chętniej też włączyć się będzie w działania wolontaryjne lub rozważać taką możliwość jako sposób na podtrzymanie aktywności zawodowej, np. w okresie późnej dorosłości.

4. Specjalistyczne wsparcie indywidualne grupy docelowej w tym :

- Poradnictwo psychologiczne.
- Poradnictwo finansowe.
- Poradnictwo zawodowe.

5. Dedykowane kursy i szkolenia podnoszące kwalifikacje i umiejętności zawodowe grupy docelowej.

Kurs/szkolenie zawodowe będzie dopasowane indywidualnie do każdego uczestnika.

V. Zakładane rezultaty

1. Pobudzenie środowiska do aktywnego rozwiązywania problemów – działania samopomocowe.
2. Tworzenie więzi społecznych w środowisku lokalnym.
3. Wzrost przedsiębiorczości, kreatywności i wiary we własne możliwości.
4. Wzrost zaangażowania mieszkańców w życie społeczne poprzez stworzenie odpowiednich warunków i przełamanie istniejących barier mentalnych.
5. Nawiązanie pozytywnych relacji między mieszkańcami Gminy Koniecpol przez podniesienie ich umiejętności społecznych.
6. Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące.
7. Wyłonienie i usamodzielnienie nowych liderów lokalnych oraz wzmocnienie liderów działających już w środowisku.
8. Wzrost zaangażowania instytucji oraz organizacji pozarządowych w podejmowanie działań istotnych dla danej społeczności.

9. Usprawnienie przepływu i dostępu do informacji istotnych dla poprawnego funkcjonowania społeczności lokalnych.

VI. Założenia programu:

1. Otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego.
2. Współpraca wszelkich instytucji i służb.
3. Angażowanie lokalnej społeczności.
4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
5. Podejmowanie działań wielokierunkowych.

VII. Odbiorcy programu

Program skierowany jest do:

- 1) członków społeczności lokalnych,
- 2) grup i osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 3) otoczenia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 4) innych grup i środowisk funkcjonujących na terenie gminy, zgodnie z diagnozą społeczną i rozeznaniem potrzeb.

VIII. Realizatorzy i promocja.

Działania promocyjno- informacyjne w środowisku lokalnym, zamieszczenie informacji dotyczących działań PAL na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Koniecpol oraz MGOPS i w lokalnym portalu internetowym oraz często odwiedzanych miejscach przez mieszkańców Gminy Koniecpol.

Realizatorami zadań Programu Aktywności Lokalnej są:

- Burmistrz Miasta i Gminy Koniecpol,
- Rada Miejska,
- Urząd Miejski,
- Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koniecpolu.
- Centrum Społeczno – Kulturalne w Koniecpolu.
- Centrum Integracji Społecznej w Koniecpolu
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Szkoły, przedszkola,
- Policja,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Organizacje pozarządowe, związki, stowarzyszenia, fundacje, koła gospodyń wiejskich, itp.
- Parafie i działające przy nich zespoły i grupy,
- Społeczności lokalne,
- Przedsiębiorcy lokalni, zakłady pracy,
- Inne instytucje działające w środowisku.

X. Finansowanie programu.

Zadania zawarte w Programie Aktywności Lokalnej mogą być finansowane:

- Ze środków własnych gminy,
- Z dotacji,
- Ze środków unijnych, w tym w ramach projektów
- Ze środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych

podprogramów aktywności lokalnej,

- Z innych zewnętrznych źródeł.

IX. Sposoby monitorowania, ewaluacji i oceny.

Niniejszy Program Aktywności Lokalnej określa działania przewidziane do realizacji w latach 2019- 2021 na terenie Gminy Koniecpol. Realizacja Programu będzie podlegała procesowi monitoringu i ewaluacji.

Celem monitoringu będzie:

- dostarczanie informacji, dzięki którym na bieżąco dokonywać można oceny postępu w realizacji założonych celów,
- wczesne zidentyfikowanie zaistniałych trudności oraz podjęcie działań korygujących.

Celem ewaluacji będzie natomiast zwiększenie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów.

Monitoring i ewaluacja prowadzone w oparciu o gromadzoną dokumentację (ankiety, dokumentacja fotograficzna, listy obecności na szkoleniach i warsztatach), w tym prowadzoną na bieżąco sprawozdawczość finansową i merytoryczną, pozwolą na właściwe zorganizowanie działań, terminowość ich realizacji oraz prawidłową realizację budżetu.

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej, które będą realizowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Prowadzona będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawią się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy.

Ponadto będą przygotowywane sprawozdania z realizacji podprogramów realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej.

Po zakończeniu realizacji Programu Aktywności Lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań. Zostanie dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz osiągniętych rezultatów.